

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในทัศนะของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบทัศนะในการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในทัศนะของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวน 200 คน และผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวน 50 คน รวม 250 คน คัดเลือกโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 80.00 เป็นครูผู้สอน และเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 20.00 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.60 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 38.40 มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 81.20 รองลงมาวุฒิทางการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 14.30 และมีวุฒิทางการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 4.00 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี มากที่สุด ร้อยละ 27.60 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1-5 ปี ร้อยละ 27.20 และมีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 6-10 ปี ร้อยละ 16.40

สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ทั้งครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่า คำเนินการอยู่ในระดับมาก โดยสามารถสรุปเป็นภาพรวมรายด้าน ได้ดังนี้

ด้านการดำเนินงานธุรการ ครูผู้สอนมีความเห็นว่ามีอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารความเห็นว่ามีความอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ด้านงานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอนเห็นว่ามีความอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่ามีความอยู่ในระดับมาก

ด้านการพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ครูผู้สอนเห็นว่ามีอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่ามีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ด้านการประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา ครูผู้สอนเห็นว่า มีอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่ามีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ด้านการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ครูผู้สอนเห็นว่า มีอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่ามีอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ด้านงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ครูผู้สอนเห็นว่ามีอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่ามีอยู่ในระดับมาก

ด้านการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไป ครูผู้สอนเห็นว่า มีอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่ามีอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ด้านการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ครูผู้สอนเห็นว่า มีอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่ามีอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ด้านการจัดทำสำมะโนผู้เรียน ครูผู้สอนเห็นว่า มีอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่ามีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ด้านการรับนักเรียน ครูผู้สอนเห็นว่ามีอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่ามีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ด้านการส่งเสริมและประสานงานกับโรงเรียน การศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครูผู้สอนเห็นว่ามีอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษา เห็นว่ามีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ด้านการส่งเสริมกิจการนักเรียน ครูผู้สอนเห็นว่ามีอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารสถานศึกษา เห็นว่ามีอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ด้านการประชาสัมพันธ์ ครูผู้สอนเห็นว่ามีอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษา เห็นว่ามีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ด้านการส่งเสริมสนับสนุนและประสานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น ครูผู้สอนเห็นว่ามีอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่ามีอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ด้านการจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน ครูผู้สอน เห็นว่ามีอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารสถานศึกษา เห็นว่ามีอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ด้านงานบริการสาธารณะ ครูผู้สอนเห็นว่ามีอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารสถานศึกษา เห็นว่ามีอยู่ในระดับมากเช่นกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในทัศนะของครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ทั้งครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่า ดำเนินการอยู่ในระดับมาก

ครูผู้สอนเห็นว่า โรงเรียนขนาดเล็กในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ดำเนินการบริหารงานทั่วไปในระดับมากในด้านการดำเนินงานธุรการ การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไป การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การส่งเสริมกิจการนักเรียน การส่งเสริมสนับสนุนและประสานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน และงานบริการสาธารณะ

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญล้อม โสภานวม (2540:บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญด้านอาคารสถานที่มากกว่างานวิชาการ

ส่วนการดำเนินการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ที่ครูผู้สอนเห็นว่า มีอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านงานเลขานุการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เจียมพล ไชยาลักษณ์ (2542) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีปานกลาง

สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า โรงเรียนขนาดเล็กในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ดำเนินการบริหารงานทั่วไปในระดับมากในด้านการดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไป การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การส่งเสริมกิจการนักเรียน

การส่งเสริมสนับสนุนและประสานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน และงานบริการสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวัฒนา มโนจิตร (2540:บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติมาก คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการเรียนการสอนและสื่อการเรียนการสอน ด้านห้องสมุดและส่งเสริมการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุเทพ อินดวงศ์ (2541:บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามสภาพที่แท้จริงและความคาดหวังของครูสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านวิชาการมีการวัดผลและประเมินผลทางการเรียน ได้ถูกต้องตามหลักสูตรและระเบียบการวัดผล สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพด้านบุคลากรมีการมอบหมายงานและความรับผิดชอบให้บุคลากรในโรงเรียนตามความสามารถและความถนัดของบุคคล มีการกำหนดบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ การปฏิบัติงานของครูแต่ละคนอย่างชัดเจน

ส่วนการดำเนินการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ที่ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า มีอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย และการประชาสัมพันธ์ สภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ดังกล่าว สอดคล้องกับผลการศึกษาของนิรันดร์ พรถาวร (2540:64-65) ที่ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนนอกระบบ ทราบุทิศ พายัพ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการนิเทศติดตามงานหรือโครงการ มี การอุทิศตนในการปฏิบัติงานและอยู่ประจำโรงเรียนปานกลาง ด้านอาคารสถานที่มีการจัดตกแต่งบริเวณโรงเรียนได้สวยงาม สะดวกและร่มรื่นเหมาะสมมาก การใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมมีปานกลาง ห้องปฏิบัติการมีพร้อมและทันสมัยมาก ห้องสมุดมีระบบการบริการสะดวกปานกลาง อุปกรณ์การเรียนการสอนทันสมัยและเพียงพอมาก แต่การจัด ระกวดสื่อการเรียนการสอนมีน้อย ด้านบุคลากร มีครูอาจารย์ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนตรงตามสาขาที่เรียนมามาก มีการจัดให้มีการเรียนโดยระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารทั่วไปของชุมชน มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนามาก องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรปานกลาง การเก็บเงินและค่าธรรมเนียมการศึกษา พบว่า นำไปใช้จัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนมากจ่ายค่าตอบแทนนักเรียน เป็นค่าเบี้ยเลี้ยง การร่วมกิจกรรมปานกลาง การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสวงหาทรัพยากรเพื่อสนับสนุน

การบริหารโรงเรียนและจัดสวัสดิการครูมีปานกลาง ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการติดตามวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพมาก มีศูนย์บริการให้ความรู้ด้านวัดผลประเมินปานกลาง ด้านการยอมรับของท้องถิ่น ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมมาก และโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการศึกษาปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในทัศนะของครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

- 1.1 ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนสถานศึกษาขนาดเล็กอย่างเพียงพอ
- 1.2 ควรติดตามการใช้งบประมาณอย่างใกล้ชิด
- 1.3 ควรให้โอกาสโรงเรียนเลือกบุคลากรตรงตามต้องการ
- 1.4 โรงเรียนควรจัดให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้การใช้สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง
- 1.5 องค์กรชุมชนควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างเพียงพอ
- 1.6 โรงเรียนควรสนับสนุนองค์กรชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน นอกเหนือจากการสนับสนุนด้านแรงงาน
- 1.7 โรงเรียนควรมีการพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และการประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา ตามศักยภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก
- 1.8 โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน และการส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 ควรศึกษาถึงรูปแบบที่เหมาะสมของการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาด

เล็ก

2.3 ควรศึกษาการใช้แผนยุทธศาสตร์ในการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่